

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Quid sit, Iris in circuitu sedis similis visioni smaragdinæ. Sectio III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

cordia iudicium. Græci legunt *ἡγαλαυγία*, id est, exulret aduersus iudicium: quanquam aiunt sumi, pro vincit, exuperat, & obtundit, quia scilicet victores victis insultare solent, & aduersus illos exultare: quare sensus apud Græcos ille est. Si misericordia cum iudicio contenderet, victricem futuram misericordiam, quia *misericordia Domini super omnia opera eius*. Ad eundem ferè modum dixit Paulus ad Coloss. 3. *Et pax Christi exulret in cordibus vestris*: hoc est, vt pax in iudicium victoris, ac triumphantis dicatur exultare: Græcè est *ἡγαλαυγία*, quod quidam ex Græcis sic interpretantur, id est, *In certamine: iudicis fungatur officio*. Alij *brauium* ferat, videlicet aduersus liuorem, & contentionem, imò & aduersus mundi pacem, quæ paci Christi contraria est: cui contrarium est *ἡγαλαυγία*, quo vsus est Apostolus ad Coloss. 2. *Nemo vos seducat*: nam pro *seducat*, est Græcè *ἡγαλαυγία*, hoc est, nemo vos fraudet in brauium, & præmio: cum enim aliquis in certamen descendens, per agonothetæ iniustitiam, brauium & debitam sibi victoriæ palmam amittit, dicitur *ἡγαλαυγία*, hoc est, fraudari brauium, & præmio sibi debito.

*Iustitia Dei
victrix mis-
ericordiam.*

*Ad Coloss.
3. 15.*

Coloss. 2. 18.

Sed vt ad priorem locum reuertamur, alij *ἡγαλαυγία*, sic interpretantur, id est præmijs loco detur. Habet enim *ἡγαλαυγία* multiplicem vim: Theodoretus secundam expositionem sequitur. *Pax Christi ἡγαλαυγία*, in cordibus vestris, hoc est, inquit, si quis ab aliquo molestiam acceperit, habeat in corde pacem. Agonotheta officio fungentem, & Regentem. Theophylactus eandem, & tertiam tradit. *Sax*, inquit, *Dei palmam ferat in cordibus vestris*: se numero, inquit, iniuria sumus à quopiam affecti, & gemimam ferat in cordibus vestris: altera ad vindictam, ad longanimitatem altera nos incitant: quando vincta apud nos cogitationes certant: altera ad vindictam, ad longanimitatem altera nos incitant: quando vincta si enim pax Dei in vobis steterit, vt insit quispian Brauentia, id est, iudex certaminisque arbiter, dederitque victoriæ palmam, qui iusserit vt sis longanimis, cessabit aduersarius tuus: ipsa igitur pax Dei palmam ferat, non ira, non contentio, non humana pax, ea enim ex ultione nascitur, sed Dei. Hæc Theophylactus. Vbi cernis eum duas expositiones, hoc est, secundam, ac tertiam complecti. Nos omnes eas, quas recensuimus, probamus, sed interim primam nostram, quam attulimus vt potè cum nostra vulgata editione consentientem, nec à verbi ipsius Græci proprietate abhorrentem eo apposimus, vt testimonium Iacobi citatum illustraremus. Cùm igitur in Deo, tanquam in Ecclesie Principe, duæ illæ partes præcipuæ, misericordia, & iustitia, in duplici hoc lapide expressæ, mirificè eluceant, maximum tamen inter eas discrimen cernitur, eum de misericordia, dixerit Regius vates, *adificabitur*: de iustitia, *preparabitur*.

*VI.
Theodor.*

*Pax Christi,
mundi pacem
gemimam
ferat.*

Theophyl.

*Discrimen
inter Dei mi-
sericordiam
& iustitiam.*

Quid sit, Iris in circuitu sedis similis visioni smaragdina.

SECTIO III.

I Oachimus primùm existimat per *iridem*, Spiritus sancti significare personam, I. sicuti paulò ante in iaspide Patrem, in sardio Filium intellexit. Rationem similitudinis eam affert, quia sicut iris triplicem colorè refert, viridem, exruleum, & rubicundum: ita Spiritus sanctus primùm homini confert gratiam, vt erodat: deinde vt operari valeat: postremò vt charitate sit perfectus: Quam ob causam ait Spiritum sanctum, primùm in specie columbæ: deinde per insufflationem: denique in igni fuisse concessum. Quòd verò *iris* in circuitu sedis sit, illud significat, Ecclesiam vnde quaque Spiritus sancti præsidio muniti, iuxta illud Psal. 124. *Montes in circuitu eius, & Dominus in circuitu populi sui*.

*Spiritus sanctus
iride, coloratur,
ex
Ioaichimo.*

*Spiritus sanctus
presidio
munitur Ec-
clesia.
Psal. 124. 2.*

Secundò, Richardus de sancto Victore in *iride*, eum speciem arcus habeat, II. atque adeo belli signum præferat, putat significari iudicium: esse autem in *circuitu sedis*, quia tam à dextris quam à sinistris vniuersos iudicis complectetur

Rich. Vict.

sententia, quia verò smaragdus partim virescit, partim rubet, illud demonstrat, iustos introducendos esse ad palatia virentis gloriæ, malos autem sempiternis ignibus addicendos.

Tertio, Beda per *Iridem* sanctos intelligit, qui in circuitu throni sunt, quia Ecclesiam vndique sua intercessione defendunt. Est enim Iris pacis symbolum, quæ propterea similis smaragdus dicitur: quia sancti quod magis viriditatem futuræ gloriæ expectant, et magis ad cæteros protegendos animantur.

Bedæ.
Sanctorum intercessio tuetur Ecclesiã

III.
Ansbertus.
Verbi incarnationis iridis similitudo.

Sap. 7. 16.

Esaï. 19. 1.

Humanitas Christi nubes

D. Anst. 1.

Euseb. C. 5. 1.

D. Chryso.

Cyrrill. Alex.

Procop.

B. Virgo, nubes.

D. Ambros.

D. Hieron.

III.

Ecl. 43. 11.

Christus arcus celestis.

1. Cor. 15. 47.

Cant. 5. 10.

Cant. 2. 5.

Sigitta à Christumisse, qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

qua.

Quarto, Plerique, per *Iridem*, Verbi incarnationem intelligunt, quæ visioni smaragdina similis dicitur: quia incarnatione potissimum Dei misericordia elucet, & spes omnis nostra posita est. Rationem similitudinis eam affert Ansbertus: quia quemadmodum arcus celestis diuini fœderis pignus, tunc apparet cum radijs solis umbrifera fuerit nubes illustrata: ita cum Patris Verbum, quod candor est lucis æternæ. Sapientia 7. & Sol iustitiæ, humanam suscipiendo naturam irradiavit, ipsa humanitatis susceptio, reconciliatio facta est mundi, quod disertis verbis cecinit Esaïas cap. 19. cum dixit: *Ecce Dominus ascendit super nubem leuem.* Quo loco per *nubem*, humanitatem intellexerunt Diuus Augustinus tractat. 1134. in Ioannem. Eusebius Casariensis libro primo demonstrationis Evangelicæ capit. 4. & libro 8. capit. 5. & libro 9. cap. 2. D. Chrysostomus homilia 2. ex varijs in Matth. Cyrillus Alexandrinus, & Procopius in commentarijs super Esaïam. Quamuis etiam Beatam Virginem interpretentur, in quibus est D. Ambrosius in exhortatione ad virgines, & in Institutione virginis. Vtramque verò expositionem affert D. Hieronymus in eundem locum Esaïæ.

In hac sententia plerique interpretantur illud Ecclesiastici 43. *Vide arcum, & benedic eum, qui fecit illum, valde speciosus est in splendore suo, Vbi Christum per arcum intelligunt, cuius arcus duo cornua, dæ sunt naturæ, chorda verò earum vnio, sunt autem eiusmodi cornua ad terram conuersa quemadmodum & in Iride, in signum pacis, & fœderis cum hominibus: quemadmodum etiam Iris triplicem colorem habet, cœruleum, viridem, & rubeum: ita Christus fuit cœruleus, quia cœlestis, iuxta illud Pauli 1. ad Corinth. 15. *secundus homo de cœlo cœlestis.* Viridis, per innocentiam vitæ, & gratiarum affluentiam. Rubicundus in passione. Cant. 5. *Dilectus meus candidus & rubicundus.* Denique sagitta ab hoc arcu emissa non aliæ quam amoris fuerunt, à quibus nimirum se vulnerata letabatur sponsa Cant. 2. cum dicebat: *Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo.* Pro quo Septuaginta transtulerunt, *quia vulnerata amore ego sum.* Hunc ergo arcum rubeum respicere per imitationem: & Deum Patrem benedicere, quia illum mundo cœcessit.*

Maximè omnium literalis expositio ea nobis videtur significari per *Iridem* diuinam misericordiam: cum Iris fœderis, & clementiæ symbolum sit, quæ vndique Dei thronus ambitur, quia vbiq; & omnibus eam præstat. Ratio verò huius similitudinis duplex potissimum afferri potest. Vna, quia sicut Iris variorum colorum, eorumque pulcherrimorum speciem refert: ita Dei misericordia multiplex est, eaque pulcherrima. Cœruleum colorem licet agnoscere in fide, quæ tota cœlestis est, in spe, viridem, in charitate, rubicundum, in intermedijs, in reliquis domis gratiarum, quæ Deus iustis liberaliter impertit. *Altera, Quia sicut Iris gerit speciem arcus aduersus cœlum inteti, ita arcus noster, & arma ad Deum pro merendam, & quodam modo vincendum, cœlumque ipsam expugnandum vna Dei misericordia continentur. Sic enisi eam appellauit Iacob Gen. 48. cum dixit ad Ioseph filium: *Do tibi partem vnã extra fratres tuos, quãtũ tũ de manu Amorrhæi, in gladio, & arcu meo. Vbi per gladium, & arcum, Paraphrastes Chaldaicus cum**

Iridis literalis expositio.

Dei misericordia cur Iridis comparatur.

Arma nostra Dei misericordia.

Gen. 48. 22.

Paraphrast.

Chald.

cum locū ita transfudit, Quam tūc de manu Amorrhai oratione mea, & deprecatione mea, proculdubio misericordiam diuinā intellexit, per quam Deus orationem Iacob exaudiuit: quippe cum nostrā deprecationes Dei misericordia innotantur.

Atque hunc arcum Dauid in calum intendit Psal. 50. cum dixit: Misere mei VI.

Deus secundum magnam misericordiam tuam, &c. Quam eandem ob causam, visioni Psal. 50 3.

smaragdinae similis dicitur, id est, viridi colore praitare: quia nota nostra spes, cuius smaragdus, propter viriditatem, est symbolum, in Dei misericordia posita est,

iuxta illud Psal. 12. Qui tribulant me exultabunt si motus fuero: ego autem in misericordia tua speravi. Et Psal. 41. Ego autem sicut oliua fructifera in domo Dei steteram in misericordia

Dei in aeternum. Vbi aduerte comparare se Dauidem oliuæ, cum de spe sua in misericordia Dei disserit, quia sicut oliua semper viret, ita qui in Dei misericordia

confidit, quæ smaragdo viridissima gemmæ comparatur, spem habet florentissimam, & semper virentem: vnde alio in loco ait. Qui confidunt in Domino, sicut mons

Sion, non commouebuntur in aeternum, qui habitant in Hierusalem. Psal. 124. Quod iuxta

Hebraicam veritatem, sic est intelligendum: qui spem suam in Deo collocat: sicut mons Sion, qui in Hierusalem fixum habet locum, nunquā loco mouebitur, ita

ipse nunquam deicietur. Quamuis alijcum D. Augustino duplicem sic distinguant sententiam: Qui confidunt in Domino, erunt sicut mons Sion, & non commouebuntur

in aeternum quisquis habitat in Hierusalem. Verum prior distinctio Hebræo textui est congruentior, quam propterea sequutus Diuus Hieronymus sic locum transfudit ex Hebræo: Qui confidunt in Domino, quasi mons Sion immobilis, & in aeternum habitabilis.

Accedit quod quemadmodum viridis color, vt ait Glossa, mirum in modum aspectum recreat, & roborat: ita nihil est, quod magis mortalium animos consoletur, quam Dei misericordia. Vides igitur Dei sedem vndiq; misericordiae simbolo non solum ambiri, sed etiam exornari: quemadmodum & apud Ezechielem cap. 1. nobem illam ignibus inuolutam, quæ diuinam significabat iustitiam, splendor quidam fulgentissimus per circuitum ambiebat, ac pulchram reddebat: qui splendor solum erat diuinæ misericordiae, atque clementiae.

Quinam sint vigintiquatuor seniores in totidem thronis sedentes.

In circuitu sedis sedilia vigintiquatuor, & super thronos vigintiquatuor seniores sedentes, circumamicti vestimentis albis, & in capitibus eorum coronæ aureæ.

SECTIO III.

Vidit Ioannes in circuitu throni vigintiquatuor sedilia, seu thronos, vt habetur Græcè. & in ijs sedentes vigintiquatuor seniores. Per eos D. August. seu Ticonius, Beda, & Primasius vniuersam Ecclesiam intelligunt, iuxta illud Elai. 24. Erubescet luna, & confundetur sol, cum regnauerit Dominus exercituum in monte Sion, & in Hierusalem in conspectu, & in alyis duodecim reliquam Ecclesiam intellige. Augustinus, Apostolos, & presbiteros, & in alyis duodecim reliquam Ecclesiam intellige. Primasius eam. Hæc huius numeri rationem positos nimirum, esse vigintiquatuor pro Ecclesia vniuersa, quasi duodecim tribus duplicarentur propter geminū testamentum: Nam quia, inquit, in veteri testamento duodecim tribus fuerunt, & in nouo duodecim Apostoli Ecclesia fundatores, rectè numerus vigintiquatuor sanctorum vniuersam Ecclesiam significat, D. Gregorius in librum 1. Reg. cap. 9. locum hunc expendens concionatores interpretatur. Seniores, inquit, sancti sunt predicatores maturi sensu, moribus graues, qui thronum Dei iuxta positus sedibus ambiunt: quia qui

I.
D. August.
Ticon.
Beda.
Primasius.
Elai. 24 23.
Per viginti
quatuor se-
niores, uni-
uersa dis-
tinguitur Ec-
clesia.
D. Gregor.